

Innsikt

Lynkurs i digitale rettskildesøk De glemte rettskildene er gratis

Publisert 7. juni 2021 12:24 på juridika.no

Susanne Mysen

Juridika

Lastet ned 7. juni 2021 14:35

juridika.no

Du leser nå en et lynkurs i Juridikas åpne nyhetsmagasin, *Juridika Innsikt*, som dekker rettskildenes gang.

I digitalbiblioteket *Juridika* finner du ajourførte lovkommentarer, juridiske fagbøker og tidsskriftartikler.

Lynkurs-serie i digitale rettskildesøk bringes på Innsikt i samarbeid med Rettsinfo.no.

Lynkurset er et utdrag av kursene som Rettsinfo holder i søk på juridisk kildemateriale. Rettsinfo drifter også basen «Norges digitale jusbibliotek» (Jusbiblioteket).

I tre artikler vil Mysen ta for seg:

1. De glemte, gratis rettskildene
 2. Tidseffektivitet i digitale rettskildesøk
 3. Juridiske fulltekster
-

Lynkurs i digitale rettskildesøk 1#3: De glemte rettskildene er gratiskildene

GLEMT RETTSKILDE-BASE: I koronaåret 2020 eksploderte bruken av Nasjonalbiblioteket med 41 prosent. Mange av dem var nok jurister. Foto: Nasjonalbiblioteket

Leder for Rettsinfo.no/Jusbiblioteket.
Mysen var bibliotekar i Wiersholm fra 1999 til 2018.

Siden 2018 har hun via Rettsinfo hjulpet jurister å finne fram i kilder, blant annet søk i stortingshandlingene fra departementet og lovforarbeid til forhandlingene. Susanne Mysen holder kurs i regi av Rettsinfo. Kursene inkluderer bruk av ulike betalingsbaser og åpne baser. Rettsinfo drifter databasen «Norges digitale jusbibliotek»™ med direktelenker til bøker, artikler, tidsskrifter og juridiske serier.
Kilde: Rettsinfo

Noen ganger er det beste gratis. Mange jurister kjenner ikke til hvilken gullgruve Nasjonalbiblioteket er som rettskilde. I koronaåret 2020 eksploderte bruken av Nasjonalbiblioteket med 41 prosent.

Vi kjenner alle til «bibliotekene» Rettsdata, Lovdata Pro, Juridika og snart Karnov. Vi vet alle at Grunnloven troner øverst i hierarkiet av rettskilder ned til forskriftene. Så hva er da de glemte rettskildene? Det er de som ingen betalingsbaser ringer for å foreslå at du betaler for. Det er de rettskildene som er gratis – og da først og fremst forarbeider til lov og bøker så gamle at de er falt i det fri. Visste du for eksempel at alle stortingsforhandlingene er digitaliserte? Til Grunnlovens 200 års jubileum i 2014 ble faktisk alle stortingsforhandlingene digitaliserte. Stortingsforhandlingene begynte å komme i 1814. Alt er digitalisert og ligger både hos Stortinget (DigiStorting), på Nasjonalbiblioteket og på Nasjonalbibliotekets underside, kalt Statsmaktene. Ikke alle lovforarbeidene finnes i abonnementsbasene, som iblant bare lister opp forarbeidene. Det er mye relevant juslitteratur i Nasjonalbiblioteket som enhver jurist bør kjenne til. Det er viktige juridiske serier som Stortingsforhandlingene, Forarbeid til lovene, Norsk lovtidend, Overenskomster med fremmede stater og Marius, for å nevne noen. Utfordringen er at ikke alle seriene er komplette, og at det tar tid å søke dem fram.

“ Det er viktige juridiske serier som Stortingsforhandlingene, Forarbeid til lovene, Norsk lovtidend, Overenskomster med fremmede stater og Marius, for å nevne noen.

Hvordan finne lovforarbeid

Husker du de gamle tykke lovforarbeidsbindene? De er en del av stortingsforhandlingene. Stortingsforhandlingene i trykt form ble bundet inn til 2010-sesjonen. Nå er de digitale. Mange av dem er gjengitt i oversikt i betalingsbaser, men det kan mangle dokumenter i oversikten også. Det kan derfor være lurt å sjekke flere kilder så du får med deg alt.

“ Husker du de gamle tykke lovforarbeidsbindene? (...) Nå er de digitale

I «Forarbeid til lovene» er for eksempel lovens sanksjonsdato inngangen. Her var alle forarbeidene til en lov samlet og bundet inn i kronologisk rekkefølge. Stortingsforhandlingene er ordnet etter dokumenttype og var i ni ulike bind. For å finne lovforarbeidene her, må en hente ulike bind i tillegg til NOU, som var en egen serie, om det var en NOU-utredning i forkant av loven.

I våre dager har vi i tillegg tilgang til høringsdokumentene som ligger hos regjeringen. Selv om digitaliseringen er til stor hjelp, er ikke alt materialet på et sted. Utfordringen er å kombinere alle de ulike nettstedene og å vite hva en finner hvor

“ Det er mye relevant juslitteratur i Nasjonalbiblioteket som enhver jurist bør kjenne til.

KREVENDE OPPGAVE: Datamaskinen søker ikke for deg. Rettskildesøk er en kunst som krever visse verktøy og metoder, beskriver Susanne Mysen. Bildet er fra lesesalen i Nasjonalbiblioteket. Foto: Nasjonalbiblioteket

Tidligere lovtekst

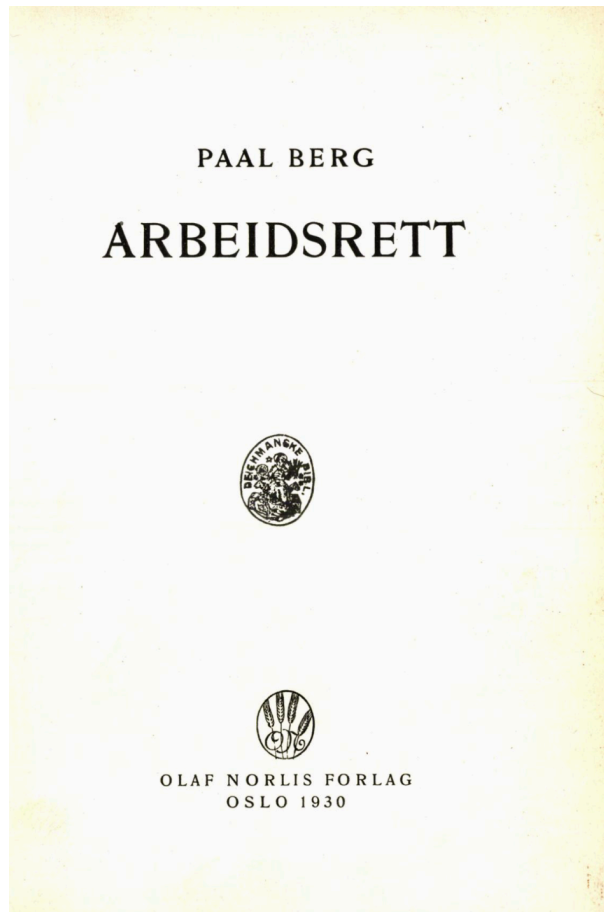
En god del av Norsk lovtidend er lagt inn i hefters form: Over 2000 hefter i alt. Skal du se opprinnelige lovteksten til tjenestetvistloven av 1958, er det Norsk lovtidend du må slå opp i. Du kan til dette bruke Rettsinfos base «Norges digitale jusbibliotek» og søke på «Norsk lovtidend I Avd. 1958» og gå direkte til ønsket hefte. Å utnytte digitale ressurser krever grundig kunnskap om innholdet i de juridiske betalingsbaser og åpne nettressurser.

I fjor slo over 2 millioner brukere opp over 7 millioner ganger – et tall som har økt med 41 prosent fra 2019. Antakelig er mange av disse jurister.

Bøker som er gratis tilgjengelige

I februar kom Nasjonalbiblioteket med en rapport om bruk av deres nettbibliotek i 2020. I fjor slo over 2 millioner brukere opp over 7 millioner ganger – et tall som har økt med 41 prosent fra 2019. Antakelig er mange av disse jurister. Min erfaring er at det nesten bare er juristene i academia som kjenner til hva Nasjonalbiblioteket tilbyr, og bruker basen Ori. Derfor går mange jurister glipp av store muligheter for å finne argumenter og rettskilder.

Arbeidsrett fra 1939

Som bibliotekar i advokatfirmaet Wiersholm var jeg stadig nede i kjellermagasinet og hentet opp litteratur. For eksempel «Arbeidsrett» fra 1930 av Paal Berg eller hefter i Mariusserien, fra Institutt for nordisk sjørett, som består av over 540 hefter. Mye av dette er digitalisert på Nasjonalbiblioteket.

“ Som bibliotekar i advokatfirmaet Wiersholm var jeg stadig nede i kjellermagasinet og hentet opp litteratur. For eksempel «Arbeidsrett» fra 1930 av Paal Berg eller hefter i Mariusserien, fra Institutt for nordisk sjørett

Oria er samkatalogen til de norske fag- og forskningsbibliotekene. Norsk juslitteratur er med, men det er også en del juridiske serier, tidsskriftartikler og artikler i bøker som ikke er registrert i Oria, selv om bøkene kan finnes i fulltekst på Nasjonalbiblioteket. Oria lenker til bøker som fritt kan leses på Nasjonalbiblioteket.

Rettsinfo/Jusbiblioteket legger vekt på å registrere artikler i bøker og festskrift for at du skal kunne utnytte de digitale basene best mulig ved å vise til fulltekst i

Nasjonalbiblioteket, Juridika, Lovdata Pro og Rettsdata. På denne måten får du utnyttet Nasjonalbibliotekets ressurser bedre. I tillegg registreres publikasjoner som bare ligger på ulike utgivere og foreningers hjemmesider. Dette er også materiale som Oria ikke alltid fanger opp, men som er viktig for jurister som vil arbeide digitalt og finne det lille ekstra som motparten kanskje ikke finner.

KJENN DITT BIBLIOTEK: Det blir lettere å finne, når du vet litt mer om bibliotekene du søker i, skriver Mysen. Illustrasjonsfoto fra biblioteket til Canadas parlament i Ottawa. Foto: Istockphoto.

Susannes tre tips for digitale søk

1. Vær klar på om du vil søke i en fulltekstbase eller i en bibliotekbase.

(En bibliografisk database er en base som ikke har fulltekstdokumenter, men metadata som Tittel – Forfatter – Utgiver – Utgiversted – År – Omfang (sidetall), for eksempel Allvit, Rettsinfo og Oria. Fulltekst betyr hele teksten til for eksempel en bok eller artikkel, for eksempel på Juridika, Lovdata Pro og Rettsdata.

2. Kjenn innholdet i basen: juridiske bøker, tidsskrifter og artikler i festskrift, bøker og tidsskrifter? Tenk på emneord. Kan det for eksempel søkes på doms- og lovhenvvisninger?

3. Hold deg oppdatert. De juridiske basene oppdateres daglig. Meld deg på nyhetsbrev. Sett opp RSS-varsling.

Du har lest et lynkurs i rettskildesøk i Juridikas åpne nyhetsmagasin, Juridika Innsikt.

For ordens skyld: Lyn-kursene er skrevet av Rettsinfo, publisert på Innsikt. Det er ingen økonomiske bindinger mellom Rettsinfo og Juridika. Jusbiblioteket Rettsinfo viser til juridiske rettskilder

og litteratur i alle baser på lik linje med Idunn, Juridika, Lovdata Pro, Rettsdata, Allvit, Nasjonalbiblioteket og andre åpne- og betalingsressurser.